

3. V poradí tretím návrhom sa sťažovateľ domáhal obnovy konania vo svojej trestnej veci. Návrh odôvodnil tým, že novelizáciou Trestného zákona došlo k zrušeniu jeho § 76 ods. 1, podľa ktorého boli sudy povinné plošne ukladať ochranný dohľad páchatelom obzvlášť závažných zločinov. V jeho prípade bol teda súd v pôvodnom konaní povinný mechanicky uložiť ochranný dohľad bez možnosti vyhodnotiť, či nejde o neprimeraný trest. Zmenou legislatívy vznikla podľa sťažovateľa jednoznačne nová skutočnosť súdu skôr neznáma, ktorá by mohla odôvodniť iné rozhodnutie o treste. Ďalej uviedol, že už v konaní o jeho druhom návrhu na povolenie obnovy konania vedenom špecializovaným súdom žiadal vypočuť svedka [REDAKOVANÉ] s prezývkou [REDAKOVANÉ], pretože by vedel uviesť skutočnosti, ktoré zásadným spôsobom spochybňujú vinu sťažovateľa. Špecializovaný súd však uvedeného svedka odmietol vypočuť, pretože mal o ňom závažné pochybnosti vzhľadom na to, že si pýtal odplatu za to, že pôjde svedčiť. Záver súdu o tom, že tento dôkaz nie je relevantný bez jeho vypočutia a bez poznania obsahu výpovede považoval sťažovateľ za predčasný. Taktiež navrhoval vypočuť svedka [REDAKOVANÉ] pre účely jeho vyjadrenia, či bol ovplyvňovaný políciou, aby svedčil proti nemu a či dostal od polície prísľub, že dostane kratší trest. Svedok by mohol potvrdiť, či od odsúdeného dostal príkaz, aby poškodeného zabil.

4. Uznesením špecializovaného súdu z 26. marca 2025 bol návrh sťažovateľa ako nedôvodný zamietnutý. Podmienka podľa § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku, teda strata účinnosti právneho predpisu alebo jeho časti alebo niektorého ustanovenia zapríčinená na základe nálezu ústavného súdu podľa čl. 125 ods. 3 ústavy, nebola splnená. K zmene ustanovenia § 76 ods. 1 Trestného zákona došlo v dôsledku novelizácie Trestného zákona, a nie na základe nálezu ústavného súdu. K výsluchu svedkov a znalca špecializovaný súd uviedol, že tieto boli vykonané už v pôvodnom konaní, preto ich nie je možné považovať za nové dôkazy, ktoré súdu neboli skôr známe. Vo vzťahu k zákonnosti preukázania viny sťažovateľa pri vyhlásení spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ] špecializovaný súd poukázal na to, že v pôvodnom trestnom konaní bolo po prijatí vyhlásenia [REDAKOVANÉ] vykonané riadne dokazovanie súvisiace s trestnou činnosťou sťažovateľa a až po vykonaní dokazovania bol vyhlásený rozsudok o vine a treste u oboch obžalovaných naraz. Nešlo teda o prijatie vyhlásenia súdu týkajúceho sa osoby sťažovateľa.

5. Proti uzneseniu špecializovaného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej opakovane už uvádzané argumenty. V doplnení sťažnosti uviedol, že nepovolením obnovy konania došlo k porušeniu čl. 13 dohovoru, keďže obnova konania je podľa súdu prvého stupňa neprípustná pre priaznivejšiu zmenu Trestného zákona. Na podporu svojich tvrdení uviedol rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Gouarré Patte proti Andorre z 10. januára 2016, č. 33427/10 (ďalej len „rozsudok Gouarré Patte“).

6. Najvyšší súd namietaným uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol. Po rekapitulácii právnych východísk týkajúcich sa obnovy konania dospel najvyšší súd k záveru, že sťažovateľ vo svojom návrhu, ale ani v konaní pred špecializovaným súdom neuviedol žiadne také nové dôkazy alebo skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé samy osebe alebo v spojení s už skôr známymi dôkazmi alebo skutočnosťami odôvodniť iné rozhodnutie o jeho vine alebo treste. Nedali sa za ne považovať návrh na opätovné vypočutie k skutku spoluodsúdeného [REDAKOVANÉ], ale ani ďalších svedkov, keďže ani samotný sťažovateľ neuviedol žiadne skutočnosti, pre ktoré by ich vypočutie bolo relevantné pre opätovné posúdenie viny či trestu sťažovateľa. K ďalším námietkam sťažovateľa (doplnenie dokazovania výsluchom znalca, resp. návrh na vypracovanie znaleckého posudku) najvyšší súd uviedol, že s týmito návrhmi sa vo veci konajúce sudy už vysporiadali pri posudzovaní predošlých

návrhov na obnovu konania a dospeli k záveru, že vykonanie uvedených dôkazov by nevedlo k inému rozhodnutiu o vine či treste sťažovateľa. Najvyšší súd napokon v zhode so špecializovaným súdom konštatoval, že zmena hmotnoprávnych ustanovení týkajúcich sa ustanovení § 76 a nasl. Trestného zákona upravujúcich podmienky ukladania ochranného dohľadu, ku ktorej došlo po právoplatnom skončení veci sťažovateľa, nie je novou skutočnosťou, tak ako ju predpokladá ustanovenie § 394 Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podstatnú časť ústavnej sťažnosti tvorí argumentácia vo vzťahu k „zrušenému“ § 76 ods. 1 Trestného zákona. Sťažovateľ tvrdí, že v jeho prípade mu špecializovaný súd musel ochranný dohľad nariadiť mechanicky bez možnosti zhodnotiť, či je potrebný a či nejde o neprimeraný trest. Zmena legislatívy podľa sťažovateľa jednoznačne predstavuje novú skutočnosť v zmysle čl. 50 ods. 6 ústavy spôsobilá odôvodniť priaznivejšie rozhodnutie o treste. Navyše, ochranný dohľad mu bude po prepustení na slobodu brániť vycestovať do zahraničia, a to aj napriek tomu, že v tomto smere už podnikol kroky a zabezpečil si tam zázemie. Pokiaľ sa zákonodarca rozhodol zmeniť prísnosť ukladania ochranného dohľadu novelou Trestného zákona, nepovolením obnovy konania dochádza zároveň k diskriminovaniu sťažovateľa oproti páchatelom odsúdeným po nadobudnutí účinnosti tejto novely od 5. augusta 2024. Sťažovateľ opiera svoju argumentáciu o rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci C-544/23, t. j. BAJI Trans s. r. o. (ďalej len „rozsudok BAJI Trans“). Uvádza, že obnova konania je mimoriadny opravný prostriedok analogicky, ako bola kasačná sťažnosť v tomto rozsudku, a teda obnova konania mala byť bez akejkoľvek polemiky prijatá. Súd sa mal preto v obnovenom konaní vysporiadať, či je v jeho prípade ochranný dohľad potrebný a primeraný. Sťažovateľ na podporu svojich tvrdení opätovne uvádza rozsudok ESĽP *Gouarré Patte*.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

9. Ústavný súd stabilne judikuje, že účelom obnovy trestného konania nie je revízia pôvodného konania, cieľom konania o povolení obnovy konania nie je prieskum zákonnosti postupu súdu v pôvodnom konaní (napr. III. ÚS 122/2021, III. ÚS 537/2022, IV. ÚS 474/2024). Konanie o povolenie obnovy konania sa obmedzuje len na zistenie, či vyšli najavo nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu. Všeobecný súd už nepreskúmava zákonnosť pôvodného rozhodnutia, ale iba to, či existujú nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme,

ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie v otázke viny alebo trestu. Úloha ústavného súdu sa potom obmedzuje len na kontrolu, či všeobecné súdy pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí postupovali ústavne konformným spôsobom, keď rozhodli o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania, respektíve keď zamietli sťažnosť proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania (napr. II. ÚS 675/2015, III. ÚS 537/2022, III. ÚS 299/2024).

10. V kontexte uvedených východísk pristúpil ústavný súd k preskúmaniu namietaného uznesenia najvyššieho súdu v spojení s uznesením špecializovaného súdu. Zohľadnil pritom argumentáciu sťažovateľa, ktorá bola v ústavnej sťažnosti zúžená na tvrdený nesprávny záver všeobecných súdov o „zrušení“ § 76 ods. 1 Trestného zákona (po správnom bolo uvedené ustanovenie zmenené, a nie zrušené, pozn.), v dôsledku čoho mu v jeho trestnej veci nebola povolená obnova konania.

11. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

12. Podľa § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku skutočnosťou skôr neznámou podľa odsekov 1 až 3 je aj strata účinnosti právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia podľa čl. 125 ods. 3 ústavy voči rozsudku vydanému na základe aplikácie takého právneho predpisu jeho časti alebo niektorého ustanovenia, ak tento rozsudok nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný.

13. Z obsahu namietaného uznesenia vyplýva, že najvyšší súd sťažovateľovi zrozumiteľne vysvetlil, že z gramatického a teleologického výkladu § 394 ods. 4 Trestného poriadku plynie, že slovo „aj“ použité v tomto ustanovení sa významovo vzťahuje k odsekom 1 a 3, na ktoré odsek 4 nadväzuje. Zákonodarca ako skutočnosť skôr neznámu podľa týchto odsekov explicitne uvádza len skutočnosti uvedené pod písm. a) a b) § 394 ods. 4 Trestného poriadku, pričom nejde o formuláciu, ktorá by pripúšťala, že tento „zoznam“ skutočností skôr neznámych je vymenovaný len ako príklad, ale naopak, ide o taxatívny výpočet. Dodal, že inštitút obnovy konania svojou povahou neslúži ani účelu zvratu pôvodného súdneho rozhodnutia z dôvodu zmeny práva, a to ani v prípade, že by došlo k takej zmene v prospech odsúdeného. V žiadnom prípade totiž nemožno konštatovať porušenie zákona v neprospech odsúdeného v pôvodnom konaní z dôvodu neskoršej zmeny zákona v jeho prospech už bez ohľadu na to, či v danom prípade k takej zmene došlo alebo nie. V tomto smere polemiku sťažovateľa o tom, že by bol v priaznivejšom procesnom postavení, pokiaľ by trestný proces s ním pôvodne vedený bol aplikovaný podľa dnes platného a účinného Trestného poriadku, nemožno podľa najvyššieho súdu prijať.

14. Ústavný súd súhlasí s uvedenými závermi najvyššieho súdu a pre vysvetlenie dodáva, že zásada *lex mitior*, t. j. povinnosť súdu aplikovať v prospech páchatel'a so spätnou účinnosťou neskoršiu verziu zákona, ktorá je pre neho najpriaznivejšia, je trvalou súčasťou slovenského právneho poriadku v rámci ústavy, ako aj Trestného zákona (aj pred rozsiahlou novelou z roku 2024). Súd je povinný túto zásadu aplikovať vždy, keď rozhoduje o vine a treste, teda buď na hlavnom

pojednávani, alebo v odvolacom konani, nie však v konani o mimoriadnych opravných prostriedkoch (III. ÚS 587/2024, I. ÚS 63/2025). Jej použitie je totiž možné, iba ak ide o zmenu Trestného zákona, ktorá nastala do právoplatného rozhodnutia v trestnej veci. Nemôže preto ísť o akúkoľvek neskoršiu zmenu Trestného zákona, aj keď pre páchatel'a výhodnejšiu, ako si to vysvetľuje sťažovateľ. Inak by totiž došlo k neprípustnému podkopaniu princípu právnej istoty (I. ÚS 549/2025).

15. Odhliadnuc od skutočnosti, že sťažovateľ argumentoval rozsudkom BAJI Trans až v podanej ústavnej sťažnosti (ktorý navyše v čase rozhodovania najvyššieho súdu nebol vydaný), ústavný súd konštatuje, že jeho závery by beztak nebolo možné bez ďalšieho aplikovať na vec sťažovateľ'a. Súdny dvor tu na aplikáciu zásady *lex mitior* na právoplatné rozhodnutia vyžadoval, aby bolo toto rozhodnutie ešte zvrátiteľné na základe (mimoriadneho) opravného prostriedku, ktorého uplatnenie je podľa vnútroštátneho zákona časovo obmedzené. To nie je prípad obnovy konania. Jej povolenie je závislé od preukázania skutočne výnimočných skutkových okolností a podanie návrhu na jej povolenie nie je viazané žiadnou objektívnou lehotou. Návrh na povolenie obnovy konania teda nemôže spĺňať kritériá pre riadny opravný prostriedok definované v rozsudku BAJI Trans, preto aj na účely aplikácie čl. 49 ods. 1 charty ostáva mimoriadnym opravným prostriedkom (podobne aj I. ÚS 549/2025, IV. ÚS 503/2025, IV. ÚS 590/2025). Najvyšší súd by tak napadnutým uznesením zjavne nemohol porušiť sťažovateľ'ovo právo podľa čl. 49 ods. 1 charty.

16. Rovnako tak poukaz na rozsudok ESLP vo veci Gouarré Patte nemôže zvrátiť už uvedené závery. Išlo o situáciu, keď Andorra vo svojej legislatíve výslovne stanovila zásadu spätného uplatnenia priaznivejšieho trestného zákona. Nový trestný zákonník osobitne uložil súdom, ktoré vyniesli rozsudky o odsúdení a treste za trestný čin, povinnosť prehodnotiť ich z vlastného návrhu, ak neskorší zákon znížil trest alebo ochranné opatrenia stanovené za trestný čin, a to aj v prípade právoplatného rozsudku. ESLP uviedol, že v tomto prípade andorrské súdy naďalej uplatňovali prísnejší trest, ktorý bol uložený predtým, hoci zákonodarca nielen stanovil miernejší trest, ale aj osobitne ustanovil jeho spätné uplatnenie. To bol aj prípad sťažovateľ'a pred ESLP.

17. Ústavný súd bez potreby opakovania skutkového a právneho stavu prejednávanej veci považuje za zrejmé, že závery ESLP v citovanom rozsudku nemôžu byť aplikovateľné na sťažovateľ'ov prípad.

18. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení riadne a dostatočne zaoberal sťažovateľ'ovou argumentáciou a rovnako relevantným spôsobom sa s ňou vysporiadal. Preto ho nemožno považovať za arbitrárne alebo nedostatočne odôvodnené, naopak, absentuje tu akákoľvek príčinná súvislosť medzi týmto uznesením a potenciálnym porušením zásady *lex mitior*.

19. Ústavný súd na základe uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva lebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľ'a týkajúcu sa namietaného porušenia čl. 50 ods. 6 ústavy, čl. 49 ods. 1 charty a čl. 7 ods. 1 a čl. 14 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde

Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

20. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde (v znení do 30. novembra 2025) možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tak tomu je aj v sťažovateľovom prípade, preto ústavný súd dospel k záveru, že neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nevyhoveli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2026

Peter Molnár
predseda senátu